

Рецензия

относно процедура за присъждане на образователната и научна степен „доктор по психология”

на дисертационен труд на тема „Влияние на родителската включеност върху Аз-образа на ученици в арабското общество”

Професионално направление: 3.2. „Психология“

Докторска програма: „Обща психология“

Докторант: Нур Заки Салайме, ВСУ „Черноризец Храбър”, Катедра „Психология”

Научен ръководител: доц. д-р Петър Нешев

Рецензент: доц. д-р Ваня Господинова Христова, съгласно Заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър” № 878 от 17.11.2023 г.

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд на Нур Салайме разглежда актуална и значима проблематика, разкриваща важната връзка между два фундаментални конструкта – влиянието на родителския стил във формирането на самооценката сред подрастващите. В днешно време, интересът към факторите и механизмите на формирането на самооценката не стихва именно поради факта, че родителите са тези значими фигури, които подпомагат психосоциалното развитие на своите деца. Връзката родител-дете е от решаващо значение за цялостното развитие на личността.

Да се установи, дали и в каква степен родителите повлияват върху нивото на постижения и изграждането на самооценката при учениците, присъстващи вътре и извън Зелената линия в Израел е въпрос, чийто отговор задава актуалността на настоящият дисертационен труд.

Дисертационният труд на Нур Салайме е в обем от 158 страници, като съдържанието е структурирано в увод, три глави, изводи, препоръки,

библиография и приложения. Текстът съдържа 10 фигури и 19 таблици. Цитирани са 150 източника на латиница.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Структурата на дисертацията е логически изградена и подчинена на цялостното разработване на изследователския проблем, на проверката на поставената изследователска хипотеза и произтичащите от нея изследователски въпроси.

В „Увода“ са представени основанията за разработването на дисертационния труд, както и неговите задачи, хипотези и ограничения.

Първа глава **„Литературен преглед, относно участието на родителите в училище“** е теоретична. В първите два параграфа последователно и логически се представят характеристиките на училището, като организация, както и ефектите на училищния климат и влиянието на организационната култура върху учениците. В трети параграф е разгледано влиянието на участието на родителите в образователния процес.

Втора глава **„Научен обзор на литературата свързана с формирането на Аз-образа на учениците“** също е теоретична. В първият параграф е направен анализ на теоретичните концепции разкриващи формирането на Аз-образа на учениците, факторите и етапите на развитие на Аз-образа през различните възрастови периоди, както и настъпващите промени в него.

Във втори параграф се разгръща проблематиката за теоретичните перспективи на детерминанта академични постижения, факторите способстващи достигането на високи постижения (пол и любознателност на учениците). Анализирани са и потребностите и мотивацията, като важни фактори повлияващи достигането на високи постижения при учениците. Посочени са и проблемите свързани с образователната система,

които пречат на достигането на добрите постижения от учениците. Третият параграф е посветен на разкриването на взаимодействието между учители и ученици, като предиктор на ехоластични постижения.

Трета глава „Проучване“ е посветена на методологията и методиката на емпиричното изследване. Прецизно са формулирани целта, задачите, предмета на изследването, формулирани са хипотезите и методите за анализ на данните. Извадката на изследваните лица включва 180 респондента – 90 деца, които са отвъд зелената линия и 90 за техните родители, като те са избрани на случаен принцип. Изследването е направено в шест училища, по три паралелки във всяко училище на различни нива в рамките на Зелената линия и в три класа извън нея. При учениците от арабските училища са използвани анкети.

За събиране на необходимата информация са използвани въпросници, интервюта и анкети въз основа на които е направен съответният анализ на получените резултати.

Изложението е написано логично, а докторантката демонстрира познаване на проблематиката и умения за логическа връзка между теоретичния подход и решаването на практическите въпроси.

Получените резултати са интерпретирани от гледна точка на степента, в която потвърждават хипотезите. Въз основа на това са изведени изводи и са предложени възможности за практически приложения на резултатите от дисертационното изследване.

III. АВТОРЕФЕРАТ И ПУБЛИКАЦИИ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Авторефератът към дисертационния труд вярно и точно отразява дисертационния труд, а публикациите по него са достатъчни и включват съществени страни от работата на докторанта.

Авторското участие в извеждането на **приносите** в дисертационния труд са адекватно отразени:

- ✓ Въз основа на проведеното дисертационно изследване са създадени програми за включване на родителите във възпитанието на техните деца, като партньори на образователните институции.
- ✓ Апробирани са срещи в дискуссионни групи между родители, учители и ученици с цел подобряване на комуникацията между тях и по-задълбоченото участие на родителите в образователния процес.
- ✓ Акцентирано е върху факта, че в резултат на тези срещи комуникацията между участниците в тях има двупосочен и целенасочен характер.
- ✓ Доказана е, важната роля на родителите изразяваща се в подкрепа на децата в процеса на тяхното обучение в училище.
- ✓ Приложеният модел на сътрудничество с общността укрепва използването на ресурсите на общността по отношение на училището, семейството и обучението на учениците.

По дисертационния труд има посочени три публикации, в които са представени съществени части от труда.

IV. КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ:

По същностните страни на основните тези и тяхното доказване в дисертацията нямам критични бележки. В хода на разработването на дисертационния труд, и в качеството ми на рецензент докторантката се постара добросъвестно да отрази направените бележки.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Представеният дисертационен труд на Нур Заки Салайме има характер на самостоятелно научно изследване. С него авторката разкрива своите задълбочени теоретични познания и умения за провеждане и интерпретиране на емпирични изследвания. Дисертацията съдържа приноси както в теоретичен, така и в практико-приложен аспект.

Въз основа на изложеното по-горе, предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на Нур Заки Салайме по „Обща психология“ професионално направление 3.2. „Психология“.

гр. Варна
04.01.2024 г.

Рецензент:
(доц. д-р Ваня Христова)